

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$, an
6 cor., $\frac{1}{4}$, an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$, an
9 fr., $\frac{1}{4}$, an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fie care
Sămbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVI

Blaj, 10 Februarie 1906

Numărul 6.

Al doilea refuz al Regelui.

(=) După o săptămână de speranțe zădarnice, criza revenită iarăș, de astădată într'o formă mult mai deprimătoare, pentru șefii coaliției și pentru toți ceilalți, cari nădăduiau, că lucrurile o să ajungă în sfârșit la desnodământ. Șefii coaliției îndeosebi, cum se simțeau deja cu un picior în fotoliul ministerial, au rămas cu totul zăpăciți de acest duș rece.

Ajunseseră de acord politicianii unguri, în timpul din urmă, că singur Andrassy intrunește toate calitățile de a lua în mână frânele guvernării și de a forma cabinet.

De aceea, o dispoziție blăjina de pace și dinasticism plana asupra celor mai vehemente jurnale coaliționale deodată cu plecarea lui Andrassy la Viena. Monarhul provocase adecă coaliția să formeze guvernul pe baza programului militar propus de comisiunea de 9, declarând că în chestiunea limbei de comandă nu va face nici o concesiune, și că emblema pentru instituțiunile comune va stabili-o singur, iar în privința economică cere primirea convențiilor încheiate cu străinătatea.

Comitetul coaliției intrunindu-se a adus unele concluze, cari la aparență se uniau cu cele ale Domnitorului, în fond însă erau cea mai fățisă respingere a acestora. Având în vedere situația gravă a țării și provocarea directă a Majestății sale către conducătorii coaliției, partidul dominant se declară a primi deocamdată guvernarea, fără a renunța însă la principiile ei. Mai mult. Partea militară a programului coaliției o face atârnată de la „noua manifestare a voinței națiunii.”

Viitorul guvern coaliționist își propunea între agendele cele mai urgente: *reforma electorală*. Lucru

natural, că fiind odată puterea în mâna lor, știau ei să se îngrijască de o reformă electorală în acel sens, încât partea militară a programului lor, eșia la nouele alegeri, cu reprezentanți de ai lor în majoritate covârșitoare. Astfel împăratul trebuia să supună unui plebiscit foarte problematic punctul său de vedere atât de neclintit în chestiunea militară, prevăzut în articolul de lege XII. din 1867.

În privința economică, coalițiunii primesc să încheie convenție cu Austria, pledând pentru înființarea băncii magiare, de sine stătătoare; iar în privința *afacerilor interne*, se vor folosi de întreagă libertatea de acțiune garantată din partea Majestății Sale. (?)

Cam aceste ar fi punctele mai principale din răspunsul coaliției, prezentat Majestății Sale de contele Andrassy. La aceste Majestatea Sa a răspuns categoric în următoarele: „Deoarece prin cercetarea minuțioasă asupra propozițiilor coaliției, prezentate de contele Andrassy a aflat, că acele propozițiuni conțin respingerea punctului de vedere al Regelui — acțiunea contelui Andrassy s'a considerat încheiată.”

Lucru n'ar fi mirat pe nimeni, dacă se știeau de mai înainte condițiunile, pe care Andrassy avea să le prezinte Majestății Sale, în numele coaliției. La astfel de condiții, Regele nu putea răspunde de cât negativ. Surpriza ce a produs în lumea politică, fiasco lui Andrassy se explică însă din discrețiunea exagerată, cu care se zăvorise coaliția în zilele din urmă. Nu știa nimeni ce condiții duce Andrassy la Viena; de altă parte foile coaliției scrieau așa de dulce și de pacinic în timpul din urmă, încât lumea era aplicată să creadă că coaliția a abstat în sfârșit dela partea militară a programului ei, determinându-se pentru a lua în mâni frânele guvernării.

Ilusia aceasta s'a risipit apoi cu atât mai brusc, cu cât ținuse spiritele într'o agitație destul de lungă.

Toată lumea se întreabă acum: *ce va fi?*

S'a pornit iarăș sacul desfumat al combinațiunilor fantastice, cari azi se clădesc, mâne se destramă. Se vorbește iarăș de disolvarea apropiată a dietei, de prorogarea ei până în Decembrie, de trimiterea comisarilor, cari se restituie ordinea la comitate, de un mare turneu, pe care îl va face Kossuth (Apponyi nu pleacă oare la America?) însoțit de câțiva politicieni independenți, prin centrele culturale ale Europei, pentru a lămuri opinia publică, și a o câștiga pentru principiile coaliției.

Noi nu putem face pe prorocul într'o situație atât de caotică; tot ce putem afirma, cu o oare-care probabilitate e, că deodată cu încheierea misiunii lui Andrassy, s'a tăiat firul, care putea duce încă la o înțelegere între Mouarh și majoritatea actuală a camerei. Atitudinea coaliției, departe de a se fi îmblânzit, e par-că mai neclintită, ca înainte.

Și cum Majestatea Sa nu e aplicat să cedeze nimic din punctul său de vedere, caracterul crizei, în faza lui de acum, continuă să fie din ce în ce mai — acut!

Trei Ierarchi.

S'a apropiat ziua celor trei Ierarchi. Meditez despre aceea ce mari preoți și învățători au fost acești trei sfinți ai bisericii întregi, în specie însă ai bisericii noastre orientale; și cum aceștia prin viața, faptele și învățătura lor ne sunt nouă, clericilor exemplu frumos pentru a vedea, cum trebuie să fie adevăratul preot. Și meditănd despre acestea, nu pot să nu răspund din partea mea dîni Ioan Bătan, pentru cele scrise de On. Dsa. în nr. 1. al „Unirii” din anul acesta către frații săi din clerul ținar.

Și scriu acestea, ca și provocat de articolul amintit; vorbesc în numele meu.

ca unul dintre frați. dar cred. că ce spun. într'aceea vor consimți toți colegii mei.

Dle Bălan, mulțămim pentru cele scrise. Noi promitem. că vom urma statul, și că suntem conștii de marele moment al chemării noastre.

Nu mi-e scopul să meditez despre aceea, cum văd eu, sau cum vede un tânăr datorințele ce-l așteaptă: lucrul principal e, că noi suntem încă tineri, încă sub educație în seminar. Rola noastră încă e. — ca să mă exprim așa — numai receptivă; dela noi încă nu avem să vorbim nimic.

Atât însă putem spune, și atât promitem și jurăm sfânt. că povețele, ce le căpătăm. ni-le vom însămna bine. că însuflețirea pentru cauza sfântă, a cărei ispravnicii vom fi, nu o vom lăsa nici odată să se stingă din inimile noastre. Mântuitorul are parabola cunoscută despre sămăntor: noi nu vom fi loc de lângă cale. nici piatră goală sau pământ spinos. ci vom fi acel pământ bun. în care grânul sămăntat aduce roade în mod înșuțit. Un lucru să recere aici: intențiune bună, o conștiință fermă. și apoi o credință tare; iar din aceste urmează un propus firm: că din partea mea voi face tot, ce îmi stă în putință, în interesul scopului mai înalt. Iată acest propus, această intențiune bună! și care este acel cleric tânăr român, care ar zice ba?

Dar pentru toate acestea. avem necesitate de-o-camdată de învățători buni.

Deci nu a noastră e rola principală dle Bălan, ci a D-voastre, cari sunteți mai bătrâni; și nu al nostru e meritul, dacă prin ajutorul lui Dumnezeu va fi ceva din noi ci al D-voastre. „Pildă vă dau vouă“, a zis Mântuitorul către învățăcelii săi; și noi încă vom zice: exemplul D-voastre ne-a creat pe noi, laudă Vouă! Acest exemplu,

aceste învățări, Vă rugăm dlor „mai bătrâni“, nu ni-le denegați nici odată, și noi vom fi ascultătorii!

Apoi având noi dela cine învăța, și având inimă bună și intențiune fermă: vom învăța cu adevărat a deveni cândva preoți buni. Vom învăța mult. vom prețui științele teologice. căci azi pe alt temei nu poți zidi. Ne vom însuși apoi: o adâncă viață spirituală. în legătură cu spiritul credinței și al rugăciunii. Drept aveți, dle Bălan: ar fi bine să devie obicei, ca toți preoții, nu numai abia unul-doi. să răsfoiască „ciaslovul“ în toată ziua. atunci nu ai afla exemple, de cari află acum, că un preot, — când i-am amintit. că ce bine ar fi, dacă preoții noștri ar ceti câte odată și Orogierul — mi-a răspuns cu citatul din sta Scriptură: „iară când vă rugați. nu grați multe. ca păgânii . . . . drept aceea așa să vă rugați: Tatăl nostru“ . . . vrând să arete prin aceasta. că e de ajuns, dacă dimineața și sara să roagă câte un: „Tatăl nostru“. Apoi ca să fim propovădnitori buni ai cuvântului dumnezeesc. vom învăța bine limba poporului nostru, acea limbă, despre care zice marele Cipariu, că e dulce. ca țitele măicuțelor. când ne aplecau la siml lor; limba adevărată a poporului, căci bine zice s. Ieronim: mai bine să ne reprehensive gramaticii. decât să nu ne înțelegă poporul; și dintre puținii preoți, cari predică, mulți sunt și de aceștia! Și ca să fim buni slujitori ai tainelor cerești și spre folosul aceluia, cari vreau să se edifice prin ceremoniile noastre: vom învăța bine ritul și orânduiala noastră bisericască. căci poporul după asta judecă toate. Și multe, multe sunt, ce noi tinerii avem să le învățăm. iar D-voastră „bătrânilor“ ne

veți fi învățători; și noi buni ucenici fiind. vom deveni cândva meșteri buni!

E timpul suprem. ca și noi românii gr-cat. să ne trezim din somnul letargic, în care am stat. căci așa nu mai merge. Stul Apostol Pavel zice către credincioșii săi Romani: „este oara, a ne scula din somn“.

Fericitul papa Leon XIII în enciclica „Etsi Nos“ ne face atenți: „intelligent igitur, quicumque amant catholicum nomen, tempus iam esse conari aliquid, et nullo pacto languori desidiaequae se dedere, cum nemo celerius opprimatur, quam qui vecordi securitate quiescunt.“ Și cum suntem noi în prezente? Sângerile par-că s'a alăit în vinele noastre; abia ici-colo licărește lumina însuflețirii din ochi; preoții își uită de chemarea lor, în popor să lătesc diferite boale, cari îl ruinează și trupește și sufletește; îl duc la criză morală și la sapă de lemn în cele materiale! Literatura noastră bisericască e săracă. lipită de pământ. În viața publică românească, noi uniții suntem pe urma altora. Pentru ce? ce-i cauza? Drept e așa? Oare așa a fost asta în secolul al XVIII. pe vremea marilor preoți, călugări și literați?

Oare nu biserica unită a fost izbăvitoare. pământul promisiunii neamului românesc. care a rătăcit până aci numai pe pustie? Oare până în 48. și chiar și atunci. în 3/15 Main, nu Blajul a fost centrul unității neamului român? Și oare mai fost-au alte școli românești până în decenii din urmă, ca școlile din Blaj; alți dascăli, ca dascălii din Blaj? Oare ce ne șoptesc duhurile unui Șincai, Klein și G. Maior, ce ne inspiră „Câmpul libertății“ de lângă Blaj? Pentru-ce să nu fie și la noi viață, spirit; pentru-ce să ne lăsăm atinși de acuza. că catolicismul e un spirit impro-

FEUILLETON.

CIRICĂ.

Nichifor Tera s'a însurat și și-a luat o jupâneasă. Ceva ungueroaică trebuie că a fost, că știa cam rău românește, dar pentru a măsura în crișmă, era destulă muiere.

Și trăiau bine tare. Numai că le mergea rău crișma, și asta era destul de mare amar pentru bieții crișmari. Ce s'au și așezat ei chiar la noi în sat? Noi pentru de-ale gurii avem, har Domnului, ce ne trebuie. Bucate berechet, rachiu facem toamna de prune, de putem țineă nu numai comitetul nostru, dar și satele din jur. Apoi ce trece dumineca, când ne adunăm la o țir de vorbă, cu aceia nu va putea trăi nici crișmar, nici crișmăriță.

De trăit însă, așa a lăsat Domnul din ceriu, să trăiască toți. Și apoi mai bine să trăiască un om de-al nostru, decât niște adunături străine. Numai ca să-i deie Dumnezeu noroc.

Și chiar asta-i. Noroc n'avea Nichifor ca în palmă. La început a încercat toate, dar văzând, că sunt toate iuzădar. s'a dat după lume și mai primea și câte ceva așa pe ascuns. cam ce mai aducea Cirică. de prin sat, fie câte o găină, câte o pălărie de oane. treaba lui. de unde. Doar Nichifor nu-i jandarm, să știe toate.

Și apoi Cirică îi aducea pe o glajă de rachiu, câte un cocoș, cât un câne de

mare. Numai că vai și de cine îi place primejdia.

Pe Cirică a pus mâna boacterul tocmai, când era să se bage pe poartă la Nichifor cu o pălărie de oane.

— Ho mă, de unde-s?

— Dela mine.

— Cum să fie dela tine, și tu n'ai un picior de găină prin curte?

Cirică a ajuns la comitet. Nichifor a tăgăduit tot. Era să zică, că n'a văzut pe Cirică în viața lui.

Astfel toată judecata a căzut pe capul lui Cirică. Șase toiege să-i măsoare pargariul, dar bune.

— Când am scăpat din curtea cancelariei, spunea Cirică mai târziu, o am luat în raptul capului către Olt și de pe țarmurul cel mare ată în mijloc m'am aruncat. Clocotea apa în jurul meu, că tâlhariul de pargar n'a cruțat toiașul.

Dar las, că l-am păcălit eu pe Nichifor. De sta și el cu mine, să împărțea judecata și eu căpătăm trei, el trei și era lucru în pace.

Odată aștepta jupâneasa niște neamuri de-ale ei. Eu am înțeles, și în sara aceea am și pus mâna pe o curcă grasă dela popa cel ungueresc din curte.

— Jupâneasă, am adus ceva.

— Noa, că bun.

Și dincoace, dincolo, să-mi deie niște creițari și o glajă. Le-am dat curca și m'am așezat la masă. Cu ochii eram la glajă și cu urechile la vorbele jupânesei. Chiar țineau sfat, că unde să arunce penele. Ca să le îngroape, le pot însă desgroapa câinii, să le arunce la vecin, acela știe de

bună samă, că numai dela ei au putut fi aruncate acolo.

— Ști ce jupâneasă. adă-le incoace, și nu vă mai fie teamă.

Le-am luat, le-am adunat la-olaltă, le-am legat cu o ată pe la mijloc, și le-am virit la șarpar. Apoi tot gustam din cea glajă, și mă gândeam într'una la curca, ce să frigea întregă, în tindă pe cuptor. Auziam cum sfârâie. când o întoarce jupâneasa și m'a prins o foame de par-că nu am mâncat de o lună. Mă uit impresur. Jupâneasa era pe tindă Nichifor prin curte. Mă ridic încet, deschid blidariul, pui mâna pe-o pită, o pun subsnoară, sub bubou, apoi mai aștept, că nu mi-să părea să fie gata curca.

Mai era de donă degete pe fundul glăjii, îi dau vânt și sara bună.

— Rămâneți cu bine, am zis eșind, către jupâneasa, care tocmai atunci să dusă după un blid în casă. Când am trecut în tindă, am pus mâna pe curcă. am ridicat-o din tigae, și pe aici își e drumul. Până în șura clopotariului, nu m'am mai oprit. Las, că așa bine, încă n'am mâncat. De abia m'am mai putut întoarce pe cealaltă parte.

Când m'am trezit, să lumina de ziuă. Am sărit iute sus, mi-am ales o pocie din lemnele clopotariului și am plecat iar către Nichifor.

Am pus penele în vârful pociei și pe fereastra dela pivniță, i-le-am așezat frumos după butea cu spirt și mi-am văzut de drum.

Ce să vezi? Pe la amiazi mă chiamă pargariul la cancelarie. Popa nu și-a aflat

ductiv, fără viață? Chiar exemplele de mai sus, sunt cea mai eclatantă combatere a acestei acuze. Deci jos cu indiferențismul, jos cu nepăsarea!

Snrsum corda, sus avem inimile! Nui vrednic de numele nostru acela, care dubitează. Aici nu folosesc sofisme, nu senze, că teacă, că pungă, aici fapte trebuie. Al nostru e adevărul, noi trebuie să ducem lumina. „Și atunci tu biet popor român, cercat de atâtea năcazuri, vei răsufla mai ușor, căci având păstori adevărați, ei să vor îngriji și de starea ta materială. Pe păstori tăi ti va dura de tine, ca de copiii săi, și un viitor mai senin să va încreta în istoria ta.“ Începutul e făcut deja; chestia a început a se tracta deja, nu în coloanele acestei foi, ci în inima fie-cărui cleric tinăr, având noi aici în seminare colțuri tainice, unde să vază lumina de însuflețire și să fac dulcelui Isus voturi secrete: Doamne întărește credința mea! Iubirea lui Isus toate le va efecțui: căci „care este speranța noastră, sau bucuria, sau canuna laudei?“ Domnul nostru Isus Hristos! Și cu cât mai furioși vor deveni adversarii la vederea acestora, cu atât mai bun semn este, cu atât mai mult curaj! Și atunci vom putea zice și noi când-va cu profetul Ieremia: „In locul acesta, de care voi ziceți, că este deșert. . . . iară-și se va auzi glasul bucuriei și al veseliei.“

Iară voi trei Ierarchi, sfinți învățători „drepte slugi, bune și credincioase, buni lucrători ai viei lui Hristos; . . . Intrând în bucuria făcătorului, rugați-vă pentru noi!“

Budapesta, 29 Ian. n. 1906.

Nicolae Brânzeu
cleric.

curca, și s'a gândit de una la mine. Pare-că numai eu eram în sat.

Tot așa era până n'am ajuns în diregatorie și eu, de m'au ales boacter. Ori-ce să fura, pune-au dintâiu mâna pe mine. Numai acum mă știu oamenii prețui, și văd, că ce om de ispravă sunt, că sub boacteria mea n'a pierit un gătej.

— Mă, mi-a zis judele, tu ști de curcă.

— Știu, și nu prea.

— Numai iute, că doar comitetul nu-i pentru tine, că de nu, pargariul te face să spui.

— Eu știu atâta, că asară am văzut pe crișmariul, pe Nichi or, eșind cu ceva subnoară dela popa, dar noaptea, ce știe omul, ce duce.

S'au uitat cu toții unul la altul. Nichifor să umble după crucile popei, mare lucru ar fi. Și apoi toată lumea îl știe om de omenie.

Și iară-și ce mai ști, crișmarul e crișmar, și pace.

— Mă, de minți, două-spre-zece sunt ale tale.

D'apoi eu am spus, ce-am văzut și mai multe nu știu.

Îndată a plecat tot comitetul cătră Nichifor. Când i-a văzut sermanul, iară a știut, că hoțul de Cirićă îi aduce pe cap. Dar gândea, că tot atâta. Taga și n'au ce-ți face.

Și-a tăgăduit până în urmă. Comitetul a început să cânte după urme de curcă, după oase, pene, dar de unde va afla oase, când Cirićă mănecase toată curca în șura clopotarala. Căntaseră prin tindă,

Armele preotului în veacul al XX. Sub acest titlu „Telegraful român“ din Sibiu publică de câțiva numeri un preafrumos studiu, asupra temei indicate prin vorbele puse în frunța acestor șire. E vorba de o cârtică datorită episcopului din Cremona Msgr. Ieremias Bonomelli, apărută în italiane și tradusă în mai multe limbi. Am urmărit cu viu interes studiul publicat în „Telegraf“, răpiți de ideile originale și mărețe, de sfaturile pline de înțelepciune și pricepere, pe cari iscusitul prelat le dă preoților de pretutindeni, ca tot atâtea arme puternice, în fața atacurilor îndreptate asupra bisericii și creștinismului de dușmanii din veacul al XX. Pentru nețagăduita lui importanță, sperăm să revenim asupra-i.

Obiceiuri rituale.

I.

Din Cămpie la 2 Februarie a. c.

La scrierile confratelui din Giurgeu publicate sub titlul „punerea în sicriu“ și la întrebările dănsului, îmi dau și eu părerea, ca unul, care în mai multe părți ale arhidiecezei am avut ocaziune a lua parte la atari funcțiuni, și le-am observat cam cu deamăruntul. Peste tot se poate zice „câte sate, atâtea datini“, și asta se explică ușor din libertatea ce o dă tipicul „celui mai mare“ iar ca atare s'a considerat pe sate, totdeauna preotul, care de regulă în multe rânduri, a făcut după cum a fost dispus; de a fost obosit de lucru ori bolnăvicios le-a mai prescurtat; de a fost bine dispus, sănătos și robust, le-au lungit și lângă ele poate a mai adaus, amăsurat și remunerațiunei, care în unele locuri a fost mai grasă în

prin pot, prin snră, să deie de vre-o urmă, și să făcea și Cirićă, că căută din respoteri, măcar-că bine știa ei unde-s penele.

— Să mergem și în pivniță.

Începură a căuta din nou și minune mare, le-a aflat pargariul, chiar după bate.

Tbi, dar cum s'a spăriat Nichifor. Până și-a spălat rușinea de pe cap, și-a mănecat mai tot. De abia i-a mai rămas, cât să-și cumpere multe de toate, și să deschidă o boltă.

Așa-i dacă îți faci de lucru cu Cirićă.

T.

Spicuirii.

Cetim într'un ziar „autorizat“ pe pag. 5. Vapor scufundat. Din Hamburg se telegrafează, că vaporul „Kiehn“ s'a ciocnit cu vaporul englez „City of Berlin“ și l-a scufundat. Dintre călători 21. s'au inecat, iar doi au fost mântuiți. L începutul pag 6 sub titlul „Catastrofa unui vapor“ se spun următoarele: „Din Hamburg se vestește, că Vineri noaptea „Cuyof Berlin“, vapor englez s'a ciocnit în apropiere de Birmshausen cu slepul cu numele „Ilichn“, care a prins apă și s'a scufundat imediat. Dintre mateloi s'au inecat uns-rezece, doi au fost salvați.“ Ori-cine poate constata, ca amândouă știrile acestea sunt descrierile aceiea-și întâmplări, făcute însă de oameni diverși. Felicităm pe colegii dela pentru aparatul, cu care își redactează ziarul. Nici vorbă, e la perfecție!

altele mai slabă, și așa s'a făcut datina cu ceremonii mai pompoase ori mai simple.

În special:

Datina ce se află pe la Giurgeu, nu o am prea aflat aiea, foră mai pretutindenea este datina, ca în presara înmormântărei, după ce s'a gătat sicriul, se adună săpătorii de groapă, vecinii și cei săraci precum și alții, la cina cea de pe urmă a mortului, de unde vezi bine, ar fi rușine să rămână afară și fețele bisericesti fătul sau crâșnicul cel bătrân, cantorul și preotul. Așezându-se mortul în sicriu se cetește din Evangelie, și ceremonia aceasta se chiamă saracustă. În unele locuri e datina, ca preotul în fiecare zi până e mortul în casă, ba chiar în mai multe rânduri peste zi, se duce și cetește din Evangelie ori din Euchologiu, tot sub nume de saracustă. Ceremoniile și slujbele acestea se fac mai ales în parohiile, unde mai sunt încă cantori ori foți bătrâni, cari s'au învățat, ca ei să conducă pe preot în împlinirea funcțiunilor bisericesti.

Datinele acestea, cu multă răbdare și și cu mai multă cumintenie, ar putea să fie șterse, înlocuite cu altele mai bune, mai acomodate timpului modern și asemenea celor practicate în centru.

Cât de greu ti vine unui preot, care preste zi a ostenit spre câștigarea celor necesari, la susținerea familiei sale, sara târziu, când și el ar voi să se recreeze, prin întunec și prin tină mare să meargă la casa mortului la cina cea străină sau punerea în sicriu, numai acela o știe, care a trecut preste asemenea greutăți a slujbei pastorale. Dar a șterge deodată și în mod brusc aceste datini, poate vechi unele înainte de ce s-ar fi dat un ordin dela superioritatea singură competentă, nu e recomandabil, fie că s'ar vătămă autoritatea antecesorului, care a fost și el preot, ori eventual s'ar da prilej la turburări neprevăzute.

De aceea cred eu, că fac foarte rău unii preoți tineri, cari deodată își ridică glasul contra unor datini vechi și contra preoților bătrâni și a năravurilor lor, căci cu aceasta strică autorității preotești, și în urmă poate chiar și loruși; poporul nostru cam incult nu prea știe de prescrierile tipicului și a canoanelor, pe cari nu le-a cetit și învățat nici odată, fără ține morțiș la celea ce le-a văzut și apucat, și chiar din această cauză a renovărilor celor tineri, începe a să reci și demoraliza, ne mai punând preț pe aceea, ce lui i-au fost sfânt și neatingibil; „fiecare are să facă cât poate, și unde a lăsat unul să continue celalalt“ se zice în Teol. Past. de Dr. Is. Marcu §. 19 p. 2.

Deci spre a ajunge la uniformitate, și eu din partea mea încă afirm și mă alătur la părerea confratelui V. G. că e de lipsă cât mai de urgență, edarea opului numit în Conciliul provincial I. Tit. VI. c. 5.

I. B. în G.

II.

Aschileu 4 faur n.

În Nr. 4 a prețioasei „Unirea“ s'a pus întrebarea, că observă-să și în alte părți ceremonialul „punerii în sicriu“. La aceasta cu stimă frățască răspund că în Aschileu-mare să observă.

Poporul îi dă numele de sărăcustă și stă din ceremonialul următor:

În presara înmormântării preotul, să duce la casa mortului (când acela e în sicriu) și îndeplinește ceremoniile prescrise până la observarea: „Și de sunt toate gata“ etc.

După aceea ceteste 4 evanghelii dela fiecare evangelist una și anume: dela Ioan cea din ziua paștilor dela sta liturgie apoi dela Mateiu c. 18 v. 10—21. Luca c. 21 v. 8—19 25—28—34—37. Marcu c. 2. v. 14—18. Aceasta o numește poporul începutul sărăcustei, pentru că sărăcusta mai pretinde de încă 12 evanghelii, cari se cetesc pe drum.

Cu atâta ceremonia începutul sărăcustei să termină; în ziua următoare, prohodul să începe dela început și să face în casă, până la observarea amintită mai sus apoi afară, cealaltă parte, pe drum, să cetesc 12 evanghelii.

E de observat, că această ceremonie să face numai la adulții cari o pretind și solvesc taxa statorită, de regulă însă o pretind cu toții, și o plătesc bucuros.

După modesta mea părere acest obicei ritual sau e o rămășiță a unui serviciu unit cu punerea în sicriu — și odată general, dar părăsit de preoți fiind ostenitor, și în multe, poate cele mai multe locuri, unit cu recompensă de ceva beaură și mâncare, ori nerecompezat, sau o rămășiță a obiceiului de a se ceti la picioarele mortului din s. evanghelie în intervalul cât stă în sicriu neîngropat, care obicei mi-a spus un preot bătrân că pe la anul 1858 l-a aflat în parohie, unde a fost numit, care, firește apoi l'a cassat.

Cu astfel de descrieri însă nu ne putem ajunge scopul, pentru că de-am voi să descriem toate nuanțele, ar trebui coloanele „Unirii“ singure pe sama lor, ani dearândul. Pentru aceea eu susțin părerea de mai de mult dată, ar trebui o conscriere a tuturor obiceiurilor, apoi un studiu amănunțit, iar până atunci, noi să fim conservatori, pentru că putem să delăturăm obiceiuri de mare valoare, istorică, dogmatică și morală. Numai pe baza, că în alte locuri nu sunt uitate, nu ne este conces a scoate din us datini nestudiate din respect dogmatic și moral, pentru că ușor poate elimina obiceiuri de valoare istorică, pe urmele cărora am putea face studii referitoare, nu numai la originea noastră română și romană, ci chiar și la începutul încreștinării, și obiceiuri, cari sunt dovezi dogmatice, chiar în punctele ce le neagă biserica orientală. Sămbetele morților nu vor fi fost în us general. În unele locuri noi le-am scos din biserică. Și apoi admirăm biserica romană pentru îngrijirea de sufletele din purgator și dehonestăm biserica noastră ca pe una, ce nu a avut acea îngrijire, pe când în realitate ea să îngrijește, dar noi nu-i cunoaștem prescrierile, și le-am părăsit. Așa vom păți și cu obiceiul puneri în sicriu și cu altele.

—f.—

Cărți postale ilustrate,

cu vederi din Blaj. >

Bucata 6 fileri. — Suta 5 cor. franco.

REVISTE.

Budapesta. În cercurile politice iau ca singur, că dieta va fi dizolvată, și încă cu sfârșitul acestei luni, fără ca să se fixeze nouc alegeri.

În chipul acesta urmările vor fi diferite. Guvernul va lucra într'acolo, ca să pună capet agitațiilor politice. După dizolvarea dietei, deputații nu să vor mai putea prezenta înaintea alegătorilor lor. Pressa încă va fi înfrântă. Porto postei va fi ridicat de cinci ori, astfel că jurnalistica va deveni un lux. Foile cari nu vor sprijini, eventual vor agita contra guvernului, vor fi suprimate. Și multe alte fanteane posibile și imposibile vād cei din coalitiie, după refuzul, ce au primit dela Majestatea Sa.

România. Foile publică mereu informații despre ajutoarele ce le dau Grecii din România celor din Macedonia, spre a ucide pe Aromani. Este o adevărată organizație spre acest scop. Călugării greci sub cuvânt, că aduna pentru răscumpărarea sf. mormânt ei adună banii românilor, ca să poată măcelări pe aromani.

În aceasta ligă de a ajuta pe Grecii din Macedonia, să ucidă frații de ai noștri, sunt cei mai avuți greci, îngrășați din sudoarea bietului țaran român. Și e legitimă indignarea românilor din România. Această indignare nu să mărginește numai în foi și la camera română, ci va trece în adunări și la stradă.

Franța. La ordinea zilei e tot chestiunea de a executa legea de separațiune, al cărei început a provocat serioase conflicte. Guvernul inventează toate lucrurile de preț din biserici. Acestei inventări credincioșii opun o rezistență ofensivă.

În mai multe biserici persoanele administrative au fost maltratate și huiduite. Pe când preoții să mărginesc a protesta simplu, credincioșii trec în baricadări și atacuri.

Mișcarea aceasta e condusă de elita catolică franceză. Conte de Manu, membru al academiei franceze, într'un număr din „Figaro“ face responsabil pe ministru-președ. Rouvier, pentru cele ce să întâmplă cu ocaziunea inventariilor. Rouvier și colaboratorii — zice contele de Manu — nu cunosc de loc terenul, pe care vor să se avanseze. Ignorând sufletul credincioșilor, ei au crezut că vor putea dispune, ca de un imobil garni de biserică, unde residează Dumnezeu, pe care creștinii îl adorează, și unde ei își duc odată cu rugăciunile, — durerile și bucuriile... În dosul generațiilor biruite Rouvier și soții nu vād tinerimea, care se avântă spre viitor

sătulă de jug, și care nu mai vrea să poarte tirănia. De 6 ani țara aceasta este pradă interprinderilor brutale ale jacobinilor. Catolicilor li-s'au distrus toate societățile, ei sunt suspicioși, denunțați, excluși din funcțiunile publice, despoiați de toate drepturile lor, oprimați de o oligarhie sectară, parias în patria lor. Iată unde au ajuns ei respectând mereu legile votate în regulă. Guvernul este surprins și acuză pe episcopi, preoți și politicieni. Nu, domnilor! Când focul e pregătit, nu mai trebuie să-l aprinzi. Ajunge o adiere de vânt. Dacă rezistența nu se mărginește la proteste, vina este a celor ce i-au exasperat.

CONVOCARE.

Reuniunea pompierilor voluntari din Blaj își ține

Adunarea generală

În 18 Februarie 1906 la 3 oare după amiaz în edificiul preparandial din loc, la care sunt prin aceasta invitați toți membrii și binevoitori reuniunii.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general al comandei.
3. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea raportului.
4. Primirea membrilor noi.
5. Eventuale propuneri

Blaj, din ședința comandei ținută la 1 Februarie 1906.

Dr. Danil Sabo m. p. Iuliu Pop m. p.
comandant suprem. secretar.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Văduva Iudifra Marcu, a dăruit pentru biserica gr-cat. din Cetea, un rând de haine bisericesti în preț de 70 cor. Dumitru Hălălaiu, a dăruit un prapor în preț de 25 cor. Vasile Muntean a Sayului, a făcut pentru împodobirea bisericii, o mulțime de sculpturi și cioplituri, cari de cari mai frumoase. Acestor buni creștini le aduc mulțumite în numele întregului popor. Cetea, 25 Ianuar 1906. — P. Raica, preot.

— Onoratul Domn Csucs Lajos, notar cercnal din Racăstia (cott. Hunedoarei) a binevoit a dona bisericii noastre 20 cor., iar pentru iubirea de aproapele, a cinstit persoana mea cu un Liturgieriu frumos, ediția nouă, în preț de 10 cor. Bunul Dumnezeu pentru binefacere, să-i respătească cu bunurile cerești. Iar la îndemnul meu s'a cumpărat un rând de haine frumoase, albe, cu flori aurii, cu un preț de 92 cor. Cu bani colectați dela următorii: Dna Efrasina Chira, preoteasă gr-cat. 12 cor., On. Domn C. Segesdy, ev. ref. 6 cor. Dl I. Inga, M. Mertiu, P. Mertiu, M. Prip, A. Marila, D. Bistriian, L. Marila, B. Beller, G. Marila, P. Armie, L. Oprea, T. Popa, A. Toplicean, G. Andrușiu, P. Sărb. Rica Sandru gr-cat. câte 3—3 cor. Dl N. Păcnariu, învățător gr-or. I. Gréc, gr-or. S. Szein, teolog abs. gr-or. Clari Andressec, moașe comună și

I. Jitaru, gr.-or. câte 3—3 cor. Bunul Dumnezeu să le deie inimă bună ca se poată și mai mult dona casei Domnului. În numele comitetului bisericesc. Boș, la 27 Ianuar 1906. — *Teodor Chira*, adm. parohial și *Laurențiu Marila*, curator prim.

Din Arhidieceză *Simion Petean*, paroh în Jacul-nobil, cu ziua de 1 April n. e trecut în sirul preoților deficienți. — *Ioan Petean*, paroh în Corpade, a fost numit în aceeași calitate la Jacul-nobil. — *Aurel Poruș*, paroh în Dezmir, a fost numit viceprotopop onoraria.

M. S. Regele Carol al României e polnav. Duce buletine medicale subscrise de cei mai distinși medici, atestază, că Majestatea Sa suferă de o ușoară hipertensiune arterială, dar starea sa e satisfăcătoare.

Contra alegerii dela Dobra. Aderenții candidatului român Dr. Aurel Vladu, au dat o petiție contra alegerii dela Dobra, a deputatului Lăzăr Lăzăr, acuzând și pe presidentul alegerii. Acusa a fost susținută cu multe putere, de harucul avocat Dr. V. Bontescu, așa cât se speră câștigarea cauzei. Cu toate acestea Curia a respins pe acuzatorii întărind alegerea.

Sărbătorirea dlui P. Poni. Duminecă la 28 Ian n. s'a sărbătorit în Iași cu o solemnitate impunătoare, muca științifică și profesorală de 40 de ani a dlui P. Poni, profesor universitar și fost ministru de culte. Erau de față corpul didactic din Iași, studențimea, foștii elevi, prietenii dl D. A. Sturdza, reprezentantul Academiei, dl Bădărău, reprezentând guvernul, dl Harmuzescu în numele ministerului de instrucție, dl Pangrati, a universității din București, dl dr. Istrati, delegatul societății pentru răspândirea științelor și mulți alți notabili, mulți oficiali superiori ș. a. S'an ținut numeroase vorbiri, prin cari s'an relevat vrednicile inbilantului, cunoscut și la noi prin manualul de „Fizică“, utilizat la școlile noastre. Dl prof. Simionescu, pronunțând o miscătoare cuvântare, predă dlui Poni o colecție de 25807 lei, făcută în favorul unei fundații universitare, care va purta numele distinsului profesor. Sara s'a dat băneț, la care s'a glorificat activitatea științifică, laborioasă și rodnică a ilustrului profesor. În „Sămănătorul“ de Duminecă dl Iorga scrie un elogios articol la adresa dlui Poni.

Știri literare. Dl protoPOP Dr. Elie Dăianu, a scos de sub tipar partea I. din „Predici sau învățături la toate Duminecele și sărbătorile anului, culese de Petru Maior de D.-S.-Mărtin. Cluj 1906. preț 1 cor. Recomandăm, cu toată căldură procurarea acestor predici în cari, după cum spune cuvântul editorului, „mărgăritare de gândire creștinească strălucește întru tot farmecele limbii noastre românești.“ Volumul I. va cuprinde predicile pentru Dumineci, iar al II. pentru sărbători și înmormântări. Se pot procura dela „Răvașul“ Cluj. (Jókai utca 6.)

Institutul de arte grafice „Minerva“ din București, a publicat zilele acestea un elegant volum de versuri: „Valuri alinate“, de Carmen Sylva, traduceri de Gheorghe Coșbuc. Limba acestor versuri e așa de curgătoare și musicală, cât cu greu îți vine să crezi, că s traducerii. Volumul de 142 pag. hârtie fină, costă 150 cor.

Sedință publică. Societatea de lectură „Ioan Popasu“ a tinerimei dela institutul teologic-pedagogic diecezan din Caransebeș, invită la Sedința publică, ce va aranja Joi la 15 Februar n. 1906 în sala mare a hotelului „Pomal verde“. Oferte generoase în favorul fondului de ajutorare a elevilor, să primească cu mulțumită și să vor cuita publice.

„Patria“ institut de credit și economii, și-a ținut Sămbăta trecută adunarea generală, sub presidența părintelui canonic Ioan M. Moldovan, fiind de față 28. acționari, cari reprezentau 763. acții. Din raportul direcțiunii se constată continuul progres al

acestui institut. Se relevăm câteva date: față de capitalul social de 220 mii cor. stă un puternic fond de rezervă de 359 mii cor. un alt fond special de rezervă de peste 14 mii fond de penzie de 50 mii cor. o creștere de aproape 10 mii față de trecut. Depunșila spre fructificare au trecut peste 2 mil. escomptul peste 2 mii. 200 mii cor. a crescut ipototecarele cu peste 10 mii. Stocul de efecte a crescut și el cu 8 mii cor. hârtii de stat. Profitul a trecut cu 1100 cor. peste cel din anul trecut. Adunarea generală, a aprobat bilanțul, a luat spre știrea raportul și a hotărât ca dividendă să rămână tot 30 cor. fondul de rezervă să se doteze cu aproape 20 mii cor. iar pentru scunuri de binefacere s'a votat suma de cor. 2795 07, care s'a împărțit astfel: Spitalului studenților 1500 cor. bisericii din Aind 300 cor. Casinei române 400 cor. Mesei studenților 200 cor. Școlii elevilor de meserii Internatului preparandilor și Școlii de fete, câte 100 cor. Reuniunii Pompierilor voluntari 95 07 cor. În direcțiune au fost aleși: *Simeon P. Mateiu*, *Eugen Bălan* și *David Radeș*.

„Bihoreana“, institut de credit și economii, societate pe acții în Oradea-mare, își va ține adunarea generală la 22 Fau. n. Din raportul prezentat se constată, că venitul curat e de 70520 21 cor. din care acționarii vor primi 6% fondul de rezervă 16 mii cor. atingând astfel cifra de 86 mii cor. iar pentru scopuri de binefacere cor. 810 40. În părțile ungurene „Bihoreana“ e unul dintre celea mai puternice institute.

Fondurile arhidiecezane. Se constată primirea următoarelor contribuiri:

Internatul de fetițe, Petru Suciu, Boș 2 cor. 14 fl. Victor Macaveiu, Blaj 10 cor.

Masa studenților, Johann Schneider, Blaj 10 cor. Ioan Anca, Subpădure 10 cor. Vasile Crisan, Bagin, în amintirea ficei sale Olivia 10 cor. „Detunată“, Bucium-șasa 30 cor. Iacob Ponenciu, Venetia-inf. 5 cor.

Intru amintirea repausaților, Petru Suciu, Boș 5 cor. intru amintirea vād. Ana Smigelschi.

Subsidiar al preoților, Iacob Popa, Blaj 3 cor. 80 fl.

Blaj. 9 Faur n. 1906.

Cassa centrală arhidiecezană.

Convocare. Neputându-se ține adunarea generală a societății „Concordia“, convocată pe 4 crt, prin aceasta se convocă o nouă adunare generală, pe ziua de 25 Februar n. când se va ține fără considerare la numărul celor prezenți, la oara statorită în casina meseriașilor, conform programei deja publicate. Baj, la 4 Faur n. — *Teodor Onișor*, președ. *Aug. Gruia* jun. secretar.

Reuniunea femeilor rom. gr.-cat. din Blaj. își va ține adunarea generală, în 25 Februar n. 1906. la 3 oare d. a. în localul Casinei române din loc.

Un adio. Înainte de a părăsi Munții apuseni, martori ai unui trecut viforos dar mareț dormam, să-mi iau rămas bun în persoană dela toți prietenii și cunoscuții, cu cari am muncit împreună vreme de 9 ani. Timpul scurt — de iarnă — și împrejurări gîgăse familiare înse nu mi-am permis a o face aceasta. Vin deci pe calea aceasta, și zic un rămas bun tuturor prietenilor și cunoscuților mei, și în deosebi fraților preoți din districtul Roșiei-montane. Mulțumindu-le la despărțire din inimă pentru dragostea, cu care m'au primit în mijlocul lor, și de care nu m'au lipsit nici odată până în momentul de față, îi asigur de păstrarea cu drag a memoriei lor și a faptelor săvârșite împreună. Dumnezeu cu noi! Adio! Bucium-șasa, 6 Faur 1906 — *Ariton M. Popa*, protoPOPul Reghinului.

Din Berlin. Primum următoarele știri cărora cu bucurie le dăm loc: „În ziua de 15 Ianuarie 1906. a fost înscris la Universitatea din Berlin, pentru științele Fizico-chimice, Farmacologie, Toxicologie și Filosofie Dl Dr. medic V. H. Hăncu din București. Dsa este originar din Transil-

vania, studiile liceale le-a făcut parte în Blaj și apoi în București, unde a și terminat liceul. Dsa este bacalaariat în litere și științe. Licențiat al școlii superioare de farmacie. Locotenent în rezervă, șef farmacist definitiv cu concurs al spitalelor Eforiei din București și doctor în medicină și chirurgie dela facultatea de medicină din București, iar acum a venit la Berlin, pentru a-și continua studiile mai departe. L'am întâlnit pe Dr. Hăncu în sala rectoratului, tocmai în momentul, când rectorul universității prof. Dieis, i-a conferit diploma de cetățean de onoare a orașului Berlin și membru de onoare al Academiei de științe universitare, prin un prea frumos discurs, fapt ce mi-a atras atenția, și m'a făcut, să-i fac cunoștința. La întrebarea, că de ce a venit așa târziu, cursurile fiind deschise deja dela 1 Octomvrie 1905, adecă de mai bine de 3 luni, mi-a răspuns, că fiind numit într-o comisiune examinatoare, la București pentru studenții dela Facultate, cari urmează farmacia, și doresc a ocupa posturi în farmaciile spitalelor Eforiei, l-a împedat de a veni mai îngrabă. Afară de aceea Dsa fiind și șef farmacist, cu multă greutate și-a putut obține un concediu de 2 ani pentru studii în străinătate, pentru-că și-a găsit cu foarte mare greutate, cine să-l înlocuiască. Invitând pe Dr. Hăncu la sediul societății române, pentru a face cunoștința studenților români, mi-a mulțumit cu multă amabilitate și bunăvoință, spunându-mi că are cea mai mare dragoste și simpatie față de societate și studențime, însă timpul fiindu-i limitat, iar cerințele scopului, pentru care a venit multiple, îi cere mult sacrificiu — dar probabil, că mai târziu da. Într'adevăr, mi-a inspirat multă simpatie Dr. Hăncu, și i-am admirat puterea de muncă și sacrificiul, ce-l face tinărul și colegul nostru ardelean pentru știință. Eu ca compatriot îl admir și îi urez un strălucit succes și pe viitor.“ — P. A.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra firmei **EUGEN NICOLA**. E o firmă solidă, lucră prompt și bine pre lângă garanță cea mai sigură. — Să cetiți lista aceluș.

Posta redacțiunii.

P. S. Va urma. Mulțumite!

A. P. în B. Cum stăm cu povestirea promisă, o așteptăm de atâta vreme. Sau cel puțin avisează-ne, dacă o trimiți ori ba!

— Rugăm, scrieți mai îngrjiți; culegătorul nu poate ști felinritele prescurtări și găci vorbe foarte încălcite.

— a. — Raportul Dtale, făcut la o lună dela întâmplarea faptului și scris cu vădită intenție de ceartă, nu poate vedea lumina tiparului.

Slăbiciunea din cauza bătrăneții

S'au alte slăbiciuni provenite din diferite cauze, ca bunăoară provenite din morburii grle, la copii mici din creșterea dinților etc., se pot delătura cu un succes excelent prin Emulsiunea lui Scott. Emulsiunea lui Scott nice când nu-ți devine de ne-suferit având gust bun și mistinându-și ușor căci în urma procedurii ne'ntrecute a emulgării lui Scott uleiul trece iute în organism fără să producă ceva iregularitate în digestiune. Pescarul cu batogul cel mare e-te semnul de garanție al procedurii veritabile a Emulsiunei lui Scott.

Să poate afla în ori-ce apotecă.

Trimițându-se 75 fleri, și provocându-se la „Unirea“, primește fie-care franco o sticlă de muștră dela Dr. BUDAI EMIL,

farmacia orașului

BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Prețul unei sticle originale costă 2 cor. 50 fl.

Doi culegători

români, află aplicație numai decât în
Tipografia Seminarială din Blaj.

PARTE SCIENTIFICĂ-LITERARĂ.

Hipnotismul.

(Continuare).

β) Pentru că explicarea, ce o dau hipnotiștii materialişti nu se poate admite.

Explicarea lor ar consista în următoarele. Cugetele ar fi niște undulațiuni de ale moleculelor cerebrale. Undulațiunile acestea apoi s'ar propaga prin întreg trupul. Punând acum cunoscătorul de cugete mâna pe omul, ale cărui cugete vrea să le cunoască, le ar cunoaște în undulațiunile moleculare, ce le-ar simți. Se înțelege, că în cunoscătorul de cugete, se presupune un simț de tot fin. Aceasta este explicarea lui Moleschott, Lombroso, etc. — Dar explicarea aceasta, pe cum am zis, nu se poate admite.

Întâi, pentru că cugetele sau ideile omului nu pot consista în undulațiunile moleculare. Căci moleculele sunt particule materiale, și așa, undulațiunile lor ar fi undulațiunile mecanice ale unor părți materiale; pe când ideile și cugetele sunt niște lucruri abstracte. Căci noi cu mintea noastră cunoaștem *virtutea, frumosul, simetria, sublimul, consecința logică*, ne plac și le iubim; cunoaștem și știm înainte *eclipsele solare și lunare*; cunoaștem fiitoarele *cutremure de pământ, calculăm mersul corpurilor cerești; găurim munții* (prin tunele), *stăpânim și aplicăm puterile naturii*, de extrăznetul (electricitatea), conducându-l pe fire electrice, și aplicându-l la mașini; tot așa facem și cu puterea vaporului. Calculăm și ne supunem puterile naturii. Aceasta însă nu poate proveni dela mișcarea mecanică a moleculelor, pentru că lipsește cu totul proporțiunea dintre mișcarea aceea mecanică, și ca atare materială, neînsemnată; și fenomenele sau faptele acestea grandioase.

În locul al doilea, chiar și dacă s'ar admite undulațiunile acestea moleculare, încă tot nu s'ar putea cunoaște cugetele oamenilor. Pentru că atunci ar trebui, ca fiecare cuget să-și aibă undulațiunile sale proprii, și pe lângă aceea, ca hipnotizatului să cunoască că cutare undulațiune e a cutărui cuget. Cunoștințele aceste ale hipnotizatului însă nu le-a arătat nime până acum.

d) *Hipnotizarea și comunicarea hipnotizatorului cu hipnotizatului, fără de acte externe, numai prin voirile interne.* Aceasta încă nu se poate admite ca faptă naturală.

α) Pentru că omul nu poate ceti în internul altuia, pe cum am arătat mai sus.

β) Pentru că nu se poate admite explicarea hipnotiștilor materialişti. — Hipnotizarea și comunicarea hipnotizatorului cu hipnotizatului, fără de acte externe, hipnotiștii materialişti o explică ca și cunoașterea cugetelor, prin undulațiunile moleculare. În cazul de față numai atâtă mai adaug ei ca special, că undulațiunile moleculare nu ar rămânea numai în internul omului, care cugetă; ci ar pune în undulațiune și eterul, ce ne încunjură. Undulațiunile acestea ale eterului s'ar propaga apoi până la capul hipnotizatului; ar pătrunde întrânsul, și aci, în creeri, ar produce undulațiuni moleculare, întru toate egale cu cele din capul hipnotizatorului. De unde ar urma, că aceleași fiind undulațiunile moleculare din capul hipnotizatorului și al hipnotizatului, aceleași trebuie să fie și cugetele lor. Astfel hipnotizatului ar trebui se cunoască gândurile și comanda hipnotizatorului, fără ca acesta să le comunice prin semne externe. Dar explicarea aceasta, pe cum ziceam, nu se poate admite.

Întâi, pentru că cugetele omului nu consistă în undulațiunile moleculelor, pe cum am arătat.

În locul al doilea, pentru că undulațiunile acelea nu se pot propaga dela creerii hipnotizatorului la creerii hipnotizatului. Și aieva! Undulațiunile acelea, cari de altcum ar trebui să fie foarte neînsemnate, ar trebui să treacă prin oasele capului hipnotizatorului; apoi să percurgă o distanță, de multeori foarte mare, până când în fine, să dea de capul hipnotizatului, și aci să străbată iarăși prin oasele capului. Și cu atât mai vârtos nu se poate explica apoi, cum de ceilalți muritori nu simțesc undulațiunile acestea provenite din capul hipnotizatorului și se simțe numai hipnotizatului? Pentru că numai el se bucură de hiperestezie, zic hipnotiștii materialişti. Dar ușița aceasta de scăpare încă n'are valoare. Căci atunci, cum se explică aceea, că hipnotizatului nu știe toate cugetele hipnotizatorului, ci numai unele, și anume pe acelea, pe cari le voește hipnotizatorului? Au doară celelalte cugete ale

lui nu produc undulațiuni ori vibrațiuni moleculare? În fine, cum de nu se produc în creerii hipnotizatului și undulațiunile din creerii celorlalți oameni, cari sunt de față, căci și cugetele acestora vor trebui să producă undulațiuni? Cu toate acestea hipnotizatului nu simțeste comanda și cugetele altor oameni, decât numai în cazul, când se pune în contact cu ei. Semn, că explicarea aceasta a comanda mentale nu e adevărată.

Așadar după ce fenomenele acestea superioare presupuse ca existente nu se pot explica pe cale naturală, și anume din lipsa de proporție dintre cauză și efect; prin urmare ele vor trebui să provină dela o altă cauză externă, inteligentă, și încă superioară omului.

Articolul VI.

Urmările hipnozel.

Ca să cunoaștem și mai bine natura hipnotismului, să vedem urmările lui. Acestea sunt de două feluri. Unele: în contra sănătății trupesti a hipnotizaților, altele în contra moralei.

I. *Urmările contrare sănătății.* Efectele antihigienice ale hipnotismului fură observate deja de pe timpul lui Mesmer. E adevărat, că atunci se vorbea despre magnetizări; dar aceste două lucruri nu se deosebesc unul de altul. Urmările triste ale magnetismului de atunci, respective ale hipnotismului de azi, le constatase însăși facultatea de medicină din Paris. Recercată fiind, ea alesese o comisiune din sinul său, carea să se ocupe cu faptele magnetice și cu urmările lor. Între membrii comisiunii erau celebritățile: *Benjamin Franklin* și *Lavoisier*. Comisia și-a împlinit chemarea, și prin referentul său: *Bailly*, a raportat că magnetismul: „*Civium salutis, bonis moribus et fortunis abstrusus molitur insidias.*” Tot comisia aceasta raportează și regelui, că: „Nimica nu împedecă, ca convulsivunile (provocate de magnetism) să nu devină habituate, să nu se lătească prin orașe, ca o epidemie, și ca să nu se extindă și la generațiunile următoare: ¹⁾

Mai târziu, pe cum știm, magnetismul s'a schimbat în hipnotism. Urmările însă au rămas tot cele vechi. Martor este înainte de tot, însuși întemeietorul hipnotismului: *James Braid*. Hipnotismul, zicea el, „nu trebuie să se folosească ca o jucărie, în mâinile celor nepreceptui, cari voiesc numai să-și împlinescă o curiozitate deșeartă. Pentru celce e dispus spre apoplexie, ori suferă de un defect organic la inimă, nu trebuie să se folosească fără de cautele mari”. „Eu sunt convins, continuă el, că hipnotismul trebuie folosit numai de medici. Mi-s'au dat cazuri când socotiam, că folosirea lui e periculoasă”. ²⁾ În locul al doilea fie mărturisirea lui *Charcot*, restauratorul hipnotismului în Franța. El scrie comisiunii sanitare din Italia, exprimându-și bucuria, că acesteia i-a succes (în 1886) să oprească hipnotizările publice din cauza urmărilor antihigienice.

Profesorul hipnotizator *Dr. Benedikt* din Viena încă a scris, în 30 Ianuarie 1886, o epistolă profesorului Gaetano Rummo din Neapol, — de asemenea hipnotizator —, în carea vorbește despre urmările triste ale hipnotizării. „Cu privire la faptul, că hipnotizarea înmulțește numărul hipnoticilor, nu poate fi nici o îndoielă. De unde urmează, că sistemul nervos se slăbește de așa, cât turbură modul de funcționare normal. Cu practizarea liberă a hipnotismului în adunările publice, crește în mod îngrozitor numărul persoanelor nervoase... Experimentele hipnotice în sine pot să producă și daune. Eu însu-mi pot să citez un exemplu. Am văzut cum un experiment hipnotic a produs într'un ochiu al unui student hipnotizat: *amauroză* (orbire perfectă); iar în celălalt *ambliopie* (orbire imperfectă), cari nu s'au mai putut cura.

(Va urma)

¹⁾ La: Figuiet, Stor. del Maraviglioso tom. 3 pag. 239 și 257

²⁾ Neurypnologie, trad. pe franc. pag. 52 și 18.

„Foia”-foilor noastre.

Foia se socotește la noi ca un fel de cârpeală la foaie, ca un fel de îndopătură, în care poate sta alături, tot așa de bine, un lucru prost, aspru și de gust rău, cu altul bun, frumos, dăltuit și cu înfrînță binefăcătoare, în care un scriitor de samă a dat la o parte și nebagat în socotință, de dragul unor morfăieli de vorbe umflate și de povestiri necălite, scoase la iveală și scremute de cei ce nu tipăresc foi cu gând de a folosi cetitorilor, ci mai mult cu gândul de a-și face sfară și veste în jurul numelui. Foia la noi e un fel de oală țigănească, în care băgam tot ce se poate căpăta și găsi pe nealesul. Numai ține nime samă de pofta și de stomahul cetitorilor.

Noi suntem departe de treapta, în care se poate prețui și cumpăni nimerit înfrînța și dobânda însemnată a cetănie de cărți și de foi. Cetim, pentru-că peste tot, și alții cetesc; scriem, pentru-că asta e cel mai bun mijloc de a-ți scărpină limba și de a-ți deșerta, în văzul tuturor, comoară de cumintenie ce o ai în cap, și scoatem foi, la urmă, ca să nu se pară, că nu ținem paș cu mersul celeialalte lumi a lui Dumnezeu.

Foile noastre ar trebui să se străduiască într-o răspândire în cercuri cât mai largi. Cunoașterea literaturii bune și a scriitorilor de frunte, pe cari ni ia dat și nouă Dumnezeu.

Cea dintâi datorință a fie-cărei foi, e învățarea, deșteptarea și îndrumarea mulțimii, și numai în locul al doilea, dacă o îngăduie puterile, îi stă în voie de a face și de a plămădi alcături nouă, o literatură de preț bun, nepusă încă în vânzare de alții. La noi însă, durere, lucrul acesta nu se cam ia în samă. Marfa ce o dai, celor ce te cetesc și te cantă, trebuie să fie bună, aleasă, trecută și prin ciur și prin sită, trebuie să fie pe placul și pe sufletul cumpărătorilor. O bucată scrisă, numai așa are trecere, și e cântată, ca pâinea cea caldă, dacă cuprinde în ea ceva din sufletul și din viața cetitorilor. O astfel de bucată, e bucată de preț. Dar darul de a alcătui astfel de bucăți e dat numai scriitorilor desamă. Când și-se dă prilej să cetesti, când și când câte-o scrisoare, picurată în vorbe calde și măsurate, par-că te învoiești, par-că încolțește în tine așa pe nesimțite, floarea cu bună mireasmă a cinstii, a tocmirii și a îndreptării spre bine.

Scriitori de samă avem și noi, ba numărul le crește pe zi ce merge. Dar câți is dintr'atâta sumedenie de cetitori, cari poate nici de nume nu au auzit la cei mai mulți dintre frunțașii penei la noi.

Pricina acestei necunoașteri va purta-o, la unii nepăsarea păcătoasă și lipsa dragostii de cetit; dar la cei mai mulți vina zace în neputința de a ajunge în stăpânirea scrierilor bune, cari la noi is scumpe din cale afară. De aceea foile noastre, și mai

ales cele ce se zic populare, ar lucra tare înțelepteste, dacă și-ar deschide foia bucașilor bune și alese, luate din cei mai de frunte scriitori ce-i avem. În chipul acesta vor săvârși indoita sinjbă: pentru foia ce o scot și pentru cetitorii ce-i au, a căror bine și îndrumare dreaptă trebuie să le zacă la suflet în mod neindoielnic.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Răsunet la inaugurarea muzeului. Sibiu 1906. Acesta e titlul unei broșuri, publicate de I. S. Șuluțu, care cuprinde portretul autorului și a casei părintești și câteva voci de presă la deschiderea Muzeului Asociațiunii, și apoi alți articoli ai verdelni bătrân Șuluțu, care așa de ademenitor povestește și acum zilele de bucurie, și mai ales de tristețea vieții sale și a întregii familii.

„Familia”. Nr. 3. are următorul cuprins: Desituționarea și după moarte, de Maria Cioban. — „Și cum mi-a fi merit...” poezie, de G. Prut. — Conn Gligore, fragment, de Al. A. Naum. — Moartă... poezie de Emil Isac. — Fetele de apă, din mitologia română, de S. Fl. Marian. — La bal (ilustrație). — Selava, de M. Jókay trad. de Al. Țințar. — Cele zece porunci ale igienei, de Aurel Scurtu. — Cugetări, de Flaviu. Salon: Zaharie David, de V. Nițescu. — Idealuri feministe acum 300 de ani, de Olimpia. — Literatură. Teatrul Muzică. Biserica și școala. — Ce e nou?

„Revista noastră”. Nr. 21. cu următorul sumar: Tu visează, Cântec, Amintirile. (poezii) de Fatma (cu portret). — Diacolo de mormânt (nuvelă) de Laura Vampa. — Cântec (poezie) de Simca. — În prag (poezie) de Rău D. Rosetti. — Miron Costin (dramă) de V. Cosmovici. — Urei prietene (poezie) de Maria Nicolau. — Tristețea (poezie) de Olga Niculescu. — Departe, de Maria Costa. — Martirii (roman) de Constanța Hodoș. — Trecutul (poezie) de C. Teodorescu. — Galeria femeilor celebre: Doamna de Pompadour, de Getta Miron. — Citiri (impresii) de Ecaterina L. — Pâinea rugăciune, de Elena Voronea. — Glume, Cugetări, Răspunsuri. Exemplarul costă 30 bani.

„Sămănătorul” Revistă Literară. Anul V. Nr. 4. cu următorul sumar: I. Slavici, Ce e național în artă (II). — A. Stavri, Doina (poezie). — N. Iorga, Inbuleul d-lui Poni. — A. Mândru, Icoane din străbuni: Tată. — I. Ciocârlan, Mioara Cerbului. — X. Cugetări. — Al. Șeepkin, De Toamnă (poezie). — V. Caraiuan, Aliman Voinicul (poveste). Fatma, În adorare (poezie). — N. Iorga, Cronică. În supliment: Alexandru Dimitrie Ghica, domn al Țării-Românești. — Mănăstirea dela Câmpuung (după Bonquet) și Hanul lui Manuc din București (după Bonquet), (ilustrații).

Numărul: în țară 20 bani, în străinătate 25 bani. Abonamentul: în țară 10 lei pe an, în străinătate 12 lei pe an. Redacția, Strada Buzești Nr. 42. Administrația: Str. Regală, 6 (Tipografia „Minerva”).

„Junimea literară”. Nr. 2. cu următorul sumar: Peatra lui Flam din Câmpu-lung, de T. V. Stefanelli. — Cuvânt de rugăciune (poezie) de Corneliu Moldovan. — De ajun, Ni-u Nalbă. — Busuiocul (urmare), de Elena N. Voronea. — Când veni-va cântărețul (poezie), de V. Loichită. — Să mă fac dascăl de Sever Secula. — Inscricțiune românească cu litere cirilice pe o sabie veche în Ragusa, de Isidor Ieșan. — Dări de samă, de Lili. — Notițe bibliografice, de N—r. — Concurs.

„Dela țară”, primul volum al colaboratorului nostru Ioan Agârbicean, e bine apreciat de celea mai competente critice. Dl Iorga în „Sămănător”, Dr. Sextil Pușcariu în „Luceafărul” și cronicarul dela „Revista noastră” sunt de perfect acord în a lăuda talentul dlui Agârbicean, care promite a deveni un artist mare. Indemnăm po toți cetitorii noștri, să grăbească a-și procura acest volum. Prețul cor. 1.20.

În Librăria seminarială se află de vânzare:

Predici pe toate Duminicile și sărbătorile de peste an de Dr. Elefterescu. 3 cor.

Predici ocazionale și funebreale v. II de Dr. Elefterescu 3.50 cor.

Din editura „Luceafărul”:

Ioan Agârbicean: Dela Țară. 1.50 cor.
Ioan Ciocârlan: Traitul nostru. 1.50
Al. Ciura: Icoane. 1.20
M. Gorki: Nuvele . . . . . 1—
Oct. Goga: Poezii. . . . . 3—
Z. Bârsan: Ramuri. . . . . 2—

Cărți de rugăciuni:

a V. ediție

ACATISTERIUL

sau carte ce cuprinde în sine rugă-

ciuni pentru pietatea fiecărui creștin. Revăzut și completat. — În rugăciuni această carte e un adevărat mărgăritar sufletesc, o carte foarte potrivită pentru fiecare. — Costă leg. 1 cor. + 10 fil. porto.

Tatăl nostru

Carte de rugăciuni împreună cu Răspunsurile dela s.

Liturgie, cu Troparele și Condacele învierii și ale sărbătorilor de peste an, și Troparele morților. Prețul 32 fileri.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg. 24 fil.

Cumpărați!

Cumpărați!

„Calendariul Unirii” pe anul 1906.

ediția, care costă 30 fil. + 10 fil. porto.

Ediția avută s'a epuisat.

Poșta Administrațiunii.

Am primit și cuităm abon. dela:

Tetiș pe 1906 sem. I. *Chiuzubata* pe 1900—1902. *Casina Sebeș* pe 1906 sem. I. *Lechința de M.* pe 1906 sem. I. *Ludoșul de M.* pe 1906 sem. I. *Somezana, Deș* pe 1906. *Bobota* pe 1904 sem. I. *P. C. Medias* pe 1906 pătariul prim. *Densuș* pe 1905 sem. 2-lea. *I. S. Somcuta-mare*. Primit cu mulțumită și quietat pe 1905 sem. 2-lea. *Gaura, Prislop, Curtușul-mare, Somcuta-mare, Remetea, Buciumi și Văraiu*. De cumva nu consună parohiile acestea, binevoii a ne aviza, ca să îndreptăm. *Năsdud, Reuniune* pe 1906 pătariul prim. *Vișeu-de-jos* pe 1906 sem. I. *Imbuș* pe 1905 sem. 2-lea și 1906 pătariul prim. *Năoiu* pe 1905. *Turda-vechiă* pe 1905 sem. I. *Gurushău* pe 1906 sem. I. Gata nu se află; ei să găsească la dorință din materia, culoarea și forma, ce o dorește celce face comanda. Binevoii a Vă adresa la Direcțiunea Internatului de fete; și a-i scrie: ce și cum doriți să fiă. *A. S. Oradea* pe 1905. *Casina Lugos* pe 1906 sem. I. *Buciumi* (distr. Almaș) pe 1901 și 1902. *Silva* pe 1906 sem. I. *Hotoan* pe 1906 sem. I. *Porumbacul-infer* pe 1899. *Sân Iacobul-de-Câmpie* pe an. 1898. *Lumperd* pe 1906. *Izgar* pe 1906. *Vama* (distr. Avas) pe 1903 sem. al 2-lea și 1904 sem. I. *Sebeș* (distr. Bistrița) pe 1905. *Dumbrăvișă* pe an. 1902. Ca document servește recepșa postală cu provocare la quitarea prezentă. *Copăcel* pe 1905. *Oravița* pe timpul din 1 April 1905 până în 1 April 1906. *M. C. Abrud* pe 1905 sem. 2-lea. *T. B. Siget* (Maramurăș) pe 1905 sem. 2-lea. *Buia* pe an. 1900. *Iacobul-rom.* pe 1906. *Chiraleș* pe 1906 sem. I. *Valea-grașilor* pe timpul din 1 Sept. 1905 până în 22 Ian. 1906. *Milășel* pe 1906. *Casina Abrud* pe 1906 sem. I. *Căfelul-rom.* pe 1905 sem. 2-lea și 1906 sem. I. *Casina Cluj* pe 1905 pătariul al 2-lea și al 3-lea. Mai restează din an. 1905 pe pătariul al 4-lea adevă pe lunile Octomvrie—Decemvrie. *Surduc* pe timpul din 1 Oct. 1899 până în 1 Iunie 1900. *Ciend B.* pe 1905. *Băiuș* pe 1906 sem. I. *Parța* pe timpul dela 1/7 1905 până la 1/7 1906. *Zăzari* pe 1905. *Chieșd* (Selagiu) pe 1900. *Sântejude* pe 1905 sem. 2-lea și 1906 sem. I. *Beud* pe 1896 sem. I. Binevoii a ne mai trimite, ca să se împunzeze rețanța cea mare. *Zlatna* pe 1897, 1898 și 1899 sem. I. *Cehuș* pe 1905. Cu părere ce rău luăm act de cele împărțite, dar sperăm cu bunăvoință totuși veți putea face ceva. Deci, Vă rugăm să faceți cât de cât, cu arăt mai vărtos, că DVoastră ați primit foaia din Octomvrie 1904.

Editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa

Durerile de stomac

sunt în celea mai multe cazuri urmările unei mistuiri slabe și apar ca **insomnie, lipsa poftei de mâncare, junghiuri, jăgărae, sgârçiri de stomac, amețeli, durera de cap, tusă cu flegmă, anemie, clorosă, gălbinare etc.** și cari duc la un morb greu, dacă omul nu să va îngrijă din bună vreme. — Contra durerii de stomac, s'a folosit de mult și se folosește și azi cu mare putere de vindecare picurii de stomac dela **MARIACELL** cunoscuți sub numele

Picuri de stomac alui Brady cari s'au dovedit de cei mai buni picuri pentru stomac.

Mii de epistole de recunoștință și mulțumită.

Când li cumpărăm din potecă să-i cerem cu numele picurii de stomac alui Brady și să nu ne lăsăm înduplecați să ni-se dea alții.

Picurii lui Brady sunt pachetați în scutulă roșie și afară de marca din jos sunt provăzuți și cu semnarea preparatorului.

Ca să ne ferim de imitațiuni trebuie să-i comandăm de-a dreptul dela

farmacia Brady K.
„Regele Ungariei“

Viena I., Fleischmarkt 242.

de unde, spedându-se înainte 5 cor. vei primi 5 sticle, sau pentru 4.50 cor. vei primi 3 sticle duble frec.

O interesantă broșură de inviațiuni să dă la cerere gratis

(32) 4-6

Senegin contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofticeii, tusei măgărești, catarului astmei, greutății de respirat, lingoarei și tusei săci **Vindecă sigur și repede.** Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, răcelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. (ele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum: lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgârçiriile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. Prețul 1-20 și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburilor tinerețelor 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morburi, pecum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului numai de cât se comandeze **Laxbonbons**, zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul 1 cor.

Chimicale, drogue, legături și bandagere chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri ruscice, parfumuri, săpunuri, crem excelent pentru față și mâni. Articoli cosmetici, oleu pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav. Ori ce fel de articlu din bransă. Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în Szászváros, în fața școlii Nr. 41.

(22) 9-10

Crucă sau stea dublă

electro-
magnetică

D. R. G. M. Nr. 88503.

Vindecă și inviorează pe lângă garanță: **reumă, astmă, (respirație grea), insomnie, vijeirea urechilor, auzirea grea, epilepsie, nervositate, neapetit, gălbinare, durere de dinți, durere de cap, impotență, influență, precum și ori-ce morb de nervi.** Morbosul, care nu se vindecă în timp de 45 de zile folosind aparatul de sub Nrul 88503, își reprimște banii numai decât. Acolo unde n'a folosit nici un medicament, cercați aparatul meu; sum convins despre sigurul meu aparat.

Prețul aparatului mare e cor. 6. —
e de aplicat la morburii vechi.

Prețul aparatului mic e cor. 4. —
e de aplicat la morburii mai ușore.

Spediția centrală de vânzare îl trimite în țară și străinătate cu rambursă, sau dacă banii se trimit înainte.

SCHIFFER D. SÁNDOR

BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

16 (40-52)

Julius Erös.

Sibiu (Nagyszeben) strada Cisanădiei 3.

Tot felul de oroloage, juvaere din aur și argint. — tăcămuri din argint, recuisite de aur și argint pentru biserici.

☞ Cel mai mare deposit din Ardeal ☜
Mare deposit de sticle măritoare, ocheane și binocle

Comandele se esecută numai pe lângă rambursă.

Reparările se esecută prompt și oftin.

Cumpăr eventual schimb cu cel mai mare preț curent obiecte vechi de aur și argint și petri scumpe.

☞ La cerere trimit franco și gratis Prețurent ilustrat. ☜

Nr. 3016. F. Orologiu cilindru remontoir din argint, cu acoperișuri duble de o construcție puternică și trinitică, costă 7.50 coroane.

(5) 17-52

Gratuit:

o cumpenă de casă și o mașină de fier.

Din cauza imbulzelei prea mari a marfei trimit în tota lumea renumita și de tota lumea plăcuta marfă din argintul de Mexico, și anume:

6 lingurițe, 6 furculițe,
6 linguri de masă, 12
lingurițe de cafea, 6 cu-
pite de desert, 6 furcu-
lițe de desert, 1 lingură
pentru supă, 1 lingură
pentru lapte, 2 lăminări
elegante pentru salon,
tote din argint de Mexico

total 46 bucăți numai 6 fl. 50 cr.

Afară de acestea fie-care cumpărător primesc ca dar, și pe lângă garanță

o cumpenă de casă de o putere
de 12 1/2 kgr.

Argintul de Mexico este un metal alb (și dinlăuntru) despre calitatea căruia primesc garanță pe 25 ani. Spedițiunea se face ori prin rambursă ori prin trimiterea banilor înainte.

SCHIFFER D. SÁNDOR,
BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

— Pentru 5 corone —

trimit 4 1/2 chilo (vre-o 50 bucăți), bun și fin

☉ Săpun de toaletă ☉

pregătit din: trandafir, liliie, viole, resedă, jasmia, lăcrămiore.

Banii să se trimită înainte, ori se vor ridica cu rambursă.

Alexandru D. Scheffer,
Budapesta, VIII, Bezeredy 3.